

ESITERI

Kweherio kwa Vashiti Mütumia wa Muthamaki

¹ Na rīrī, ūū nīguo gwekīkire matukū-inī ma Ahasuerusu, o we Ahasuerusu ūrīa waathaga mabūrūri 127 marīa moimīte kuuma būrūri wa Ahīndī o nginya būrūri wa Akushi.*

² Matukū-inī macio-rī, Mūthamaki Ahasuerusu aathomakaga arī gītī-inī gīake kīa ūnene thiīnī wa nyūmba ya ūthamaki kūu gīkarō kīgitīre kīa mūthamaki gīa Shushani,†

³ na mwaka wa gatatū wa wathani wake, nīarugithīirie andū ake othe arīa maarī igweta na anene iruga. Nao atongoria a mbūtū cia ita cia Perisia na cia Media, na abarūthi na andū arīa maarī igweta a mabūrūri maarī kuo.

⁴ Nake akīonania ūtonga mūnene wa ūthamaki wake na ūkengi na riiri wa ūnene wake, ihinda rīa matukū 180.

⁵ Matukū macio maathira, mūthamaki nīarugithirie iruga, rīrīa rīaikarire mīthenya mūgwanja, narīo rīarī thiīnī wa mūgūnda ūrīa warī mūririgīre wa nyūmba ya mūthamaki, rīkīrugīrwo andū othe kuuma ūrīa mūnini nginya ūrīa mūnene, arīa maarī kūu thiīnī wa gīkarō kīrīa kīarī kīrigīre gīa Shushani.

* **1:1** Wathani wagayanītio ng'ongo 127, na o rūgongo rūkagayanio na mabūrūri. † **1:2** Shushani rīarī itūūra rīmwe inene rīa marīa mana ma ūthamaki ūcio; macio mangī matatū maarī Babuloni, Perisiapoli, na Ekibatani.

6 Mūgūnda ūcio warī na mīcuurio ya gatani ya rangi mwerū na ya rangi wa bururu, nayo yohanītio na mīkanda ya gatani ya rangi mwerū na ya rangi wa ndathi, ikoohererwo icūhī-inī cia betha iria ciányiitithanītio na itugī cia mahiga marīa mega merū. Nī kwarī na itī cia gūikarīra cia thahabu na cia betha[‡] iria ciaigītwo kūndū kwarītwo mahiga ma nyaigī, na mahiga mega merū, na mahiga ma rangi wa ngoikoni, na mahiga mangī ma gorō mūno.

7 Ndibei yaheanagwo na ikombe cia thahabu, na gūtirī kīahaanaine na kīrīa kīngī, na ndibei ya nyūmba ya ūthamaki yarī nyingī mūno o ta ūrīa ūtaana wa mūthamaki watarii.

8 Kūringana na watho wa mūthamaki, o mūgeni nīeetīkīrītio kūnyua kīrīa angīendire, nī ūndū mūthamaki nīathīte aheani othe a ndibei mahe o mūndū kīrīa eendaga.

9 O nake Vashiti, mūtumia wa mūthamaki, nīarugithīirie andū-a-nja iruga o kū nyūmbainī ya ūthamaki ya Mūthamaki Ahasuerusu.

10 Mūthenya wa mūgwanja, hīndī ūrīa Mūthamaki Ahasuerusu aakenete nī ūndū wa kūnyua ndibei, agīatha ndungata iria mūgwanja ciarī hakūre iria ciamūtungatagīra, nīcio Mehumanī, na Bizatha, na Haribona, na Bigatha, na Abagutha, na Zetharu, na Karikasi,

11 irehe Vashiti, ūcio mūtumia wa mūthamaki mbere yake ekīrīte tanji yake ya ūthamaki, nīgeetha onanie ūthaka wake kūrī andū, o na ningī kūrī andū arīa maarī igweta, nīgūkorwo aarī kīrrorerwa.

[‡] **1:6** Andū a Perisia maarīaga metambūrūkītie iī-inī.

12 No rīrīa ndungata icio ciakinyirie watho wa mūthamaki, Vashiti mūtumia wa mūthamaki akīrega gūthiī. Hīndī īyo mūthamaki akīng'ūrīka mūno na agīcinwo nī marakara.

13 Na tondū warī mūtugo wa mūthamaki gūtuīria maūndū ma watho na ma kīhoto, akīaria na andū arīa oogī na mooī ūhoro wa matukū ma tene.

14 Nao arīa maakuhīrīrie mūthamaki mūno maarī Karishena, na Shetharu, na Adamatha, na Tarashishi, na Meresu, na Marisena na Memukani, andū mūgwanja arīa maarī igweta a Perisia na Media, arīa meetīkīrītio kuonanaga na mūthamaki, na nīo maarī anene mūno ūthamaki-inī ūcio.

15 Mūthamaki akīūria atīrī, "Kūringana na watho-rī, Vashiti mūtumia wa mūthamaki agīrīrwo nī gwīkwo atīa? Niaregete gwathīkīra watho wa Mūthamaki Ahasuerusu ūrīa akīnyīrīo nī andū acio ahakūre."

16 Memukani agīcookia arī mbere ya mūthamaki na andū arīa maarī igweta atīrī, "Vashiti mūtumia wa mūthamaki nīekīte mahītia, na to mūthamaki wiki ahītīirie, no ahītīirie o na andū othe arīa marī igweta na andū othe a mabūrūri ma Mūthamaki Ahasuerusu.

17 Nīgūkorwo ūndū ūyū wīkītwo nī mūtumia wa mūthamaki nīūkūmenyeka nī andū-a-nja othe, na nī ūndū ūcio nīmarīmenagīrīria athuri ao makoiga atīrī, 'Mūthamaki Ahasuerusu araathanire Vashiti mūtumia wa mūthamaki arehwo mbere yake, no ndaigana gūthiī.'

18 Ūmūthī-rī, andū-a-nja arīa marī igweta a Perisia na Media arīa maiguīte ūndū ūyū

wíkítwo ní mütumia wa mütamaki noguo nao maríkaga andú aría marí igweta a mütamaki. Kínyararo na ngarari itigathira.

19 “Ní ûndú ūcio, mütamaki angíona arí wega, níarute watho wa ûthamaki na etíkíre wandíkwo mawatho-iní ma Perisia na Media, maría matagarúragwo, atí Vashiti ndarí híndí īngí agooka mbere ya Mütamaki Ahasuerusu. Naho handú ha Vashiti-rí, mütamaki acarie mündú-wa-nja ūngí mwega kümükíra.

20 Rírúa watho ūcio wa mütamaki ūríaníríwo kündú guothe küría mütamaki aathanaga-rí, andú-a-nja othe nímarítíaga athuuri ao, kuuma ūría münini nginya ūría münene.”

21 Mütamaki na andú ake aría maarí igweta magíkenio ní mataaro macio, ní ûndú ūcio mütamaki agíika o ta ūría Memukani oigíte.

22 Agítúma marúa kündú guothe ûthamaki-iní ūcio, o bürüri na mwandíkíre waguo na o rürírí na mwarírie waruo, akianíríthia na thiomi cia andú othe atí mütuuri o wothe níwe mwathi wa mücií wake.

2

Esiteri Gütuïka Mütumia wa Mütamaki

1 Thuutha ūcio rírúa marakara ma Mütamaki Ahasuerusu maahoorerire, akíririkana Vashiti na ūría eekíte, o na ūría aamütuříire eekwo.

2 Híndí īyo ndungata iria ciatungatagíra mütamaki we mwene ikiuga atírí, “Mütamaki níacarírio airítu gathirange ethí na ciírorerwa.

3 Mütamaki níathuure anene mabürüri-iní mothe maría aathanaga marehe airítu acio

othe ciīrorerwa nyūmba-inī ūrīa ūtūūragwo nī andū-a-nja thīnī wa nyūmba ya ūthamaki kūu gūikaro kīrīa kīrigīre gīa Shushani. Nao nīmamenyagīrīrwo nī Hegai, ndungata ūrīa hakūre ya mūthamaki ūrīa yarūgamagīrīra andū-a-nja acio; ningī maheo indo cia gwīthakaria nacio.

⁴ Thuutha ūcio mūirītu ūrīa ūgaakenia mūthamaki nīagatuūka mūtumia wa mūthamaki ithenya rīa Vashiti." Mataaro macio magīkenia mūthamaki, nake akīmarūmīrīra.

⁵ Na rīrī, thīnī wa nyūmba ya ūthamaki kūu gūikaro kīrīa kīrigīre gīa Shushani, nī kwarī na Mūyahudi wa mūhīrīga wa Benjamini wetagwo Moridekai mūrū wa Jairū, mūrū wa Shimei, mūrū wa Kishu,

⁶ nake aatahītwo kuuma Jerusalemu nī Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni, arī ūmwe wa andū arīa maatahanīrīro na Jekonia, mūthamaki wa Juda.

⁷ Moridekai aarī na mwarī wa ithe mūnini wetagwo Hadasa, ūrīa aarerete tondū ndaarī na ithe kana nyina. Mūirītu ūcio, ūrīa ningī wetagwo Esiteri, aarī kīrōrerwa mwīrī na ūthīū akīonwo, nake Moridekai akīmuoya akīmūrera o ta mwarī thuutha wa ithe na nyina gūkua.

⁸ Rīrīa watho ūcio wa mūthamaki wanīrīrwo-rī, airītu aingī nīmarehirwo thīnī wa nyūmba ya ūthamaki kūu gūikaro kīrīa kīrigīre gīa Shushani, na maamenyagīrīrwo nī Hegai. Esiteri o nake nīatwarirwo kūu nyūmba ūyo ya mūthamaki na akīihokerwo Hegai, ūrīa warūgamīrīire nyūmba ūrīa yatūūragwo nī

andū-a-nja.

⁹ Mūirītu ūcio nīamūkenirie na akīendeķa nīwe. O hīndī ūyo akīmūhe indo cia gwīthakaria nacio o na akīmūhe irio cia mwanya. Ningī akīmūhe ndungata mūgwanja cia airītu, arīa maathuurītwo kuuma nyūmba-inī ya mūthamaki na akīmūthaamia marī hamwe na ndungata icio ciake cia airītu akīmūtwara handū harīa hega mūno kūu nyūmba-inī ūyo yatūūragwo nī andū-a-nja.

¹⁰ Esiteri ndoimbūrīte rūrīrī rwake kana kīhumo kīa nyūmba yao, tondū Moridekai nīamūtaarīte akamwīra ndageke ūguo.

¹¹ O mūthenya Moridekai nīaceerangaga hau nja ya nyūmba ūyo yatūūragwo nī andū-a-nja, nīguo amenye ūrīa Esiteri aikaraga, na ūrīa aathiiaga na mbere.

¹² Mbere ya o mūirītu kūgīa na mweke wa gūthīi kūrī Mūthamaki Ahasuerusu, aani-inaga mīri ikūmi na ūrī ya gwīthakaria ūrīa yaathanītwo ūkaragwo nī airītu acio, ītandatū ya kwīhaka maguta ma manemanē, na ītandatū ya kwīhaka maguta manungi wega na indo ingī cia kwīhaka.

¹³ O mūirītu aarī athīi harī mūthamaki ta ūū: Nīaheagwo kīndū kīrīa gīothe angīendire gwīkuūra kuuma nyūmba ūyo yatūūragwo nī andū-a-nja gīa gūthīi nakīo nyūmba-inī ya mūthamaki.

¹⁴ Hwaī-inī aathiiaga agatoonya kuo, na rūciinī agacooka mwena ūngī wa nyūmba ūyo yatūūragwo nī andū-a-nja, nakuo kūu aka-menagīrīwo nī Shaashagazu, ndungata ūrīa yarī hakūre ya mūthamaki, ūrīa yehokeirwo

thuriya cia mūthamaki. Ndangīacookire rīngī kūrī mūthamaki tiga o mūthamaki akenirio nīwe amūtūmanīre na rīitwa rīake.

¹⁵ Ihinda rīa Esiteri rīakinya (mūirītu ūrīa Moridekai aarerete taarī mwari, ūrīa warī mwari wa ithe mūkūrū Abihaili) rīa gūthiī kūrī mūthamaki, ndaigana gwītia kīndū o nakī, tiga o kīrīa Hegai ndungata īyo yari hakūre ya mūthamaki, mūrori wa nyūmba īyo yatūūragwo nī andū-a-nja, aamwīrire akuue. Nake Esiteri nīetīkīrīkaga nī mūndū o wothe wamuonaga.

¹⁶ Nake Esiteri agītwarwo kūrī Mūthamaki Ahasuerusu kūu nyūmba-inī ya ūthamaki mweri-inī wa ikūmi, mweri wa Tebethu, mwaka-inī wa mūgwanja wa wathani wake.

¹⁷ Na rīrī, mūthamaki nīaguucīrīrio nī Esiteri gūkīra andū-a-nja acio angī othe, nake agītīkīrīka nīwe gūkīra airītu acio angī gathirange othe. Nī ūndū ūcio akīoya tanji ya ūnene, akīmwīkīra mūtwe, akīmūtua mūtumia wa mūthamaki ithenya rīa Vashiti.

¹⁸ Nake mūthamaki akīrugithia iruga inene mūno, iruga rīa Esiteri, agīta andū ake othe ariā maarī igweta na anene. Mabūrūri-inī mothe mūthamaki akīanīrīra thigūkū na akīheana iheo kūringana na ūtaana wa ūthamaki.

Moridekai Kūhithūria Ndundu Njūru

¹⁹ Rīrīa airītu acio gathirange moonganirio ihinda rīa keerī, Moridekai aikarīte hau kīhingo-inī kīa mūciī wa mūthamaki.

²⁰ No Esiteri ndoimbūrīte kīhumo kīa nyūmba yao kana kīa rūrīrī rwake, o ta ūrīa Moridekai

aamūtaarīte, nīgūkorwo aathiire na mbere kūrūmīrīra mataaro ma Moridekai o ta ūrīa ekaga rīrīa aareragwo nīwe.

21 Ihinda rīu Moridekai aikaraga kīhingo-inī kīa mūciī wa mūthamaki, Bigithana na Tereshu, anene eerī arīa meehokeirwo kūrūgamīrīra kīhingo kīa nyūmba ya mūthamaki, nīmarakarire, na makīgīa na ndundu ya kūrūraga Mūthamaki Ahasuerusu.

22 Nowe Moridekai akīmenya ūhoro wa ndundu ūyo na akīrīra Esiteri, mūtumia ūcio wa mūthamaki, nake Esiteri akīrīra mūthamaki ūhoro ūcio, na akiuga nī Moridekai ūmwīrīte.

23 Na rīrīa ūhoro ūcio watuīririo na ūkīoneka atī warī wa ma, anene acio eerī magīcuurio mūtī igūrū. Ūhoro ūcio wothe nīwandīkīrwo hau mbere ya mūthamaki ibuku-inī rīa maūndū marīa meekīkīte ihinda rīu.

3

Hamani Gūciirīra Kūniina Ayahudi

1 Thuutha wa maūndū macio, Mūthamaki Ahasuerusu nīatūūgīririe Hamani mūrū wa Hamedatha, ūrīa Mūagagi, akīmūnenehia na akīmūhe gītīo gīakīrīte kīa andū arīa angī othe maarī igweta.

2 Anene othe a mūthamaki arīa maarī hau kīhingo-inī kīa mūciī wa mūthamaki nīmaturagia maru na makainamīrīra, magatīa Hamani, nī ūndū mūthamaki nīathanīte gwīkagwo ūguo nī ūndū wake. No Moridekai ndaigana gūturia maru kana kūmūinamīrīra amūtīē.

3 Hīndī ūyo anene a mūthamaki arīa maarī kīhingo-inī kīa mūciī wa mūthamaki makīūria Moridekai atīrī, “Uregete gwathīkīra watho wa mūthamaki nīkī?”

4 O mūthenya nīmamwaragīria no akīrega kūmaigua. Nī ūndū ūcio makīhe Hamani ūhorō ūcio nīgeetha mone kana mūtugo ūcio wa Moridekai no ūkirīrīrio, nīgūkorwo nīameerīte atī we aarī Mūyahudi.

5 Rīrīa Hamani onire atī Moridekai ndangīmūturīria maru kana amūtīe, akīng'ūrīka mūno.

6 No aarīkia kūmenya rūrīrī rwa andū a Moridekai rwarī rūrīkū, akīona kūragithia Moridekai arī o wiki ti kūiganu. Handū ha ūguo, Hamani agīcaria njīra ya kūniinthia rūrīrī ruothe rwa andū a Moridekai, na nīo Ayahudi, arīa maarī mabūrūri-inī mothe marīa maathagwo nī Mūthamaki Ahasuerusu.

7 Mwaka-inī wa ikūmi na ūrī wa Mūthamaki Ahasuerusu, mweri wa mbere, mweri wa Nisani, magīcuuka puri (ūguo nī ta kuuga gūcuuka mītī) mbere ya Hamani nīguo mathure mūthenya na mweri. Naguo mūtī ūkīgwīra mweri wa ikūmi na ūrī, nīguo mweri wa Adari.

8 Hamani agīcooka akiīra Mūthamaki Ahasuerusu atīrī, “Nī kūrī rūrīrī rūhurunjūkīire ndūrīrī-inī cia mabūrūri mothe marīa ūthamakagīra, rūrīa mītugo yao ītahaanaine na ya andū arīa angī othe, na andū a rūrīrī rūu matiathīkagīra mawatho ma mūthamaki; nī ūndū ūcio hatīrī bata wa mūthamaki kūmakirīrīria.

9 Mūthamaki angīona kwagīrīire-rī, no kūrutwo watho wa kūmaniinithia, na niī nīngūiga taranda 10,000* cia betha thīinī wa kīgīna kīa ūthamaki cia kūrīha andū arīa mekūruta wīra ūcio.”

10 Nī ūndū ūcio mūthamaki akīruta gīcūhī kīa mūhūūri wake kuuma kīara-inī gīake, agīkīnengera Hamani mūrū wa Hamedatha, ūria Mūagagi, ūcio thū ya Ayahudi.†

11 Mūthamaki akīira Hamani atīrī, “Ikara na mbeeeca icio ciaku, na wīke na andū acio o ūria ūkwenda.”

12 Na rīrī, mūthenya wa ikūmi na ūtatū wa mweri wa mbere, aandīki-marūa a mūthamaki magīitwo. Makīandīka ūria wothe Hamani aathanīte, na mwandīkīre wa o būrūri, na rūthiomu rwa o rūrīrī, makīandīkīra anene a mūthamaki, na abarūthi a mabūrūri a kūndū na kūndū, na andū arīa maari igweta a ndūrīrī mwanya. Marūa macio maandīkirwo na rītwa rīa Mūthamaki Ahasuerusu we mwene, na magīikīrwo mūhūūri wa gīcūhī gīake mwene.

13 Marūa macio maatwarirwo mabūrūri-inī mothe ma mūthamaki nī andū arīa maakuuaga marūa, namo maaheanīte watho wa kwananga, na kūrīaga, na kūhukia Ayahudi othe, andū ethī na arīa akūrū, na andū-a-nja na twana tūnini, maniinwo mūthenya o ro ūmwe, arī guo mūthenya wa ikūmi na ūtatū, mweri wa ikūmi na ūrī, mweri wa Adari, na matahe indo ciao.

14 Kobi ūmwe ya marūa macio ma watho ūcio yarī ūtūmwō ūrī watho wa kūrūmīrīrwo

* **3:9** nī ta tani 375 † **3:10** Maandīko maatuīkaga ma ma rīrīa mekīrwo mūhūūri wa gīcūhī kīa mūthamaki.

mabūrūri-inī mothe, na ūmenyithio andū a ndūrīrī ciothe, nīgeetha mehaarīrie nī ūndū wa mūthenya ūcio.

15 Nī ūndū wa ūrīa watho wa mūthamaki warī wa na ihenya, atwari a marūa makiumagara o narua tondū watho ūcio waheanirwo kuuma thiinī wa nyūmba ya ūthamaki kūu gūikaro kīrīa kīarī kīrigīre gīa Shushani. Mūthamaki na Hamani magīkara thī kūnyua, no itūura rīu inene rīa Shushani rīkīgagaya mūno.

4

Moridekai Kūringīrīria Esiteri Amateithie

1 Rīrīa Moridekai aamenyire ūrīa wothe gwekitwo, agītembūranga nguo ciake, akīhumba nguo ya ikūnia na akīhurīria mūhu, agīthīi, agītuikanīria itūura akīrīraga anīrīire mūno, na arī na ruo.

2 Aathiire o nginya kīhingo-inī kīa mūciī wa mūthamaki, tondū gūtirī mūndū wetīkagīrio gūtoonya kūu thiinī ehumbīte nguo ya ikūnia.

3 Thīnī wa mabūrūri mothe kūrīa marūa na watho wa mūthamaki wakinyaga kwagīaga na gūcakaya kūnene, na kwīhinga kūrīa irio, na kūrīra na kūgirīka kūnene kūrī Ayahudi. Aingī ao magīkoma thī mehumbīte nguo cia ikūnia na mehurīirie mūhu.

4 Hīndī īrīa ndungata cia Esiteri cia airītu na cia arūme iria ciarī hakūre cīokire ikīmūhe ūhoro ūkonīi Moridekai, Esiteri nīathīnīkire mūno. Akīmūneanīra nguo ehumbe arute ūyo ya ikūnia, no Moridekai akīregā gūcioya.

5 Nake Esiteri agītūmanīra Hathaka, ūmwe wa ndungata iria ciarī hakūre cia mūthamaki, ūrīa waheetwo wīra wa kūmūtungatīra, akīmwatha athīi akamenye nī ūndū ūrīkū ūcio wathīnagia Moridekai, na gītūmi kīaguo.

6 Nī ūndū ūcio Hathaka akiumagara, agīthīi kūrī Moridekai kīhaaro-inī gīa itūūra rīu inene hau mbere ya kīhingo kīa mūciī wa mūthamaki.

7 Nake Moridekai akīmwīra maūndū marīa mothe maamūkorete, hamwe na mūigana wa mbeeca iria ciothe Hamani eerānīire kūrīha ciigwo kīgīna-inī kīa mūthamaki nīguo Ayahudi maniinwo biū.

8 Ningī akīmūnengera kobi ya marūa ma watho ūcio wa kūniinwo kwao, īrīa yandīkītwo na īkahunjanīrio kū Shushani, akamīonie Esiteri na amūtaarīrie ūhoro wayo, na akīmwīra aringīrīrie Esiteri athīi kūrī mūthamaki, akamūthaithe maiguīrwo tha, na aarīrīrie andū ake harī mūthamaki.

9 Nake Hathaka agīcooka, na akīmenyithia Esiteri ūrīa Moridekai oigīte.

10 Nake Esiteri akīmūtaarīria ūrīa ekwīra Moridekai, akīmwīra atīrī,

11 “Anene othe a mūthamaki, o na andū othe a mabūrūri marīa mūthamaki aathanaga nīmooī atī mūndū mūrūme kana mūndū-wanja o wothe ūrīa ūngītoonya harī mūthamaki hau nja ya na thīnī atetītwo, mūthamaki arī o watho ūmwe: naguo nī atī mūndū ūcio ooragwo. Kīgīrīrīria kīa ūndū kūūragwo no mūthamaki amūtambūrūkīirie rūthanju rwake rwa ūthamaki rwa thahabu. No rīrī, rīu matukū

mīrongo ītatū nīmathirīte kuumā rīrīa ndefītwo thīi kūrī mūthamaki."

¹² Rīrīa ciugo cia Esiteri cierirwo Moridekai,

¹³ agītūmana macookio mamwīre atīrī, "Ndūgeciirie atī tondū ūrī thīinī wa nyūmba ya mūthamaki atī wee nowe wiki ūkaahonoka, nao Ayahudi othe maniinwo.

¹⁴ Nīgūkorwo ūngīaga kwaria ihinda ta rīrī, kīhonia na kūhonokio kwa Ayahudi nīikoima handū hangī, no wee na nyūmba ya thoguo no mūkaaniinwo. Ningī-rī, nūū ūūī kana wokire ūthamaki-inī nī ūndū wa ihinda ta rīrī?"

¹⁵ Nake Esiteri akīmeera macookerie Moridekai ūhoro, mamwīre atīrī,

¹⁶ "Thīi ūcookanīrīrie Ayahudi othe arīa maikaraga Shushani, na mwīhinge kūrīa irio nī ūndū wakwa. Mūtikaarīe kana mūnyue kahinda ka mīthenya ītatū, ūtukū na mūthenya. Nīi na ndungata ciakwa cia airītu nītūkwīhinga kūrīa irio hamwe na inyuī. Twarīkia gwīka ūguo-rī, nīngathīi kūrī mūthamaki, o na akorwo tiguo watho ugīte. Ingīkua-rī, ndīgīkue."

¹⁷ Nī ūndū ūcio Moridekai agīthīi na agīnka ūrīa wothe Esiteri aamūtaarīte.

5

Ihooya rīa Esiteri kūrī Mūthamaki

¹ Mūthenya wa gatatū wakinya-rī, Esiteri akīhumba nguo ciake cia ūthamaki na akīrūgama nja ya na thīinī wa nyūmba ya ūthamaki, mbere ya nyūmba nene ya mūthamaki. Nake mūthamaki aikarīire

gītī gīake kīa ūnene nyūmba-inī īyo nene, ang'etheire itoonyero rīayo.

² Rīrīa onire Esiteri, mūtumia wa mūthamaki arūngiī hau nja, akīmūkenera na akīmūtambūrūkīria rūthanju rwake rwa ūnene rwa thahabu rūrīa aanyiitīte. Nī ūndū ūcio Esiteri agīkuhīrīria, akīhutia mūthia waruo.

³ Nake mūthamaki akīmūuria atīrī, "Esiteri, mūtumia ūyū mūthamaki, ūbatairio nī kī? Ihooya rīaku nī rīrīkū? O na wahooya ūheo nuthu ya kūrīa guothe thamakaga, nīukūheo."

⁴ Esiteri akīmūcookeria akīmwīra atīrī, "Mūthamaki angīona kwagīriire, nīetikīre moke marī na Hamani ūmūthī iruga-inī rīrīa ngūrugithīirie."

⁵ Mūthamaki akiuga atīrī, "Gīrai Hamani o rīu, nīgeetha twīke o ūguo Esiteri orītie."

Nī ūndū ūcio mūthamaki marī na Hamani magīthīi iruga-inī rīrīa Esiteri aahaarīrie.

⁶ Na rīrīa maanyuuaga ndibei-rī, mūthamaki akīūria Esiteri o ro rīngī atīrī, "Ihooya rīaku nī rīrīkū? Nīukūhingīrio. Na nī kī ūrooria ūheo? O na wahooya ūheo nuthu ya kūrīa guothe thamakaga-rī, nīukūheo."

⁷ Esiteri agīcookinia atīrī, "Ūndū ūrīa ndīrooria, o na ihooya rīakwa nī rīrīrī:

⁸ Kūngīkorwo nīnjītīkīrīkīte nī mūthamaki, na akorwo mūthamaki no etīkīre ihooya rīakwa na aahingīrie ūrīa ndīrooria-rī, mūthamaki na Hamani nīmagooka rūciū iruga-inī rīrīa ngamarugithīria. Hīndī īyo nīguo ngaacookia kīuria kīa mūthamaki."

Hamani Kūrakarīra Moridekai

9 Mūthenya ūcio Hamani nñoimire kūu ak-enete na agacanjamūka ngoro. No hñdī ūrīa onire Moridekai hau kīhingo-inī kīa mūciī wa mūthamaki na akīona atī ndaramūrūgamīra kana akamwītigīra, akīng'ūrīka mūno nī ūndū wa Moridekai.

10 No rīrī, Hamani nñerigīrīirie gwīka ūndū, na akīnūka mūciī.

Hamani agīlta arata ake hamwe na mūtumia wake, Zereshu,

11 akīmarahīra ūhorō wa ūtonga wake mūingī, na ariū ake aingī, na njīra ciathe iria mūthamaki aamūtītē nacio, na ūrīa aamūtūgīrītie gūkīra andū arīa angī maarī igweta na anene.

12 Hamani agīthīi na mbere kuuga atīrī, “O na to ūguo wiki, nī no nī nyiki Esiteri mūtumia wa mūthamaki egwītītē tūthīi na mūthamaki iruga-inī rīrīa ekūrugithītie. Na nīanjītē tūthīi na mūthamaki rūciū.”

13 No maūndū macio mothe, matiratūma njiganīre rīrīa rīothe ndīrona Moridekai, Mūyahudi ūcio, aikarīte kīhingo-inī kīa mūciī wa mūthamaki.”

14 Zereshu mūtumia wake marī na arata ake othe makīmwīra atīrī, “Thondekithia mūtī wa gūcūuria mūndū wa buti mīrongo mūgwanja na ithano* kūraiha na igūrū, na rūciū rūciinī ūrooke ūrie mūthamaki etīkīre Moridekai acu-urio hau mūtī-igūrū. Ūcooke ūthīi mūrī na mūthamaki iruga-inī ūrī mūkenu.” Rīciiria rūrī nīrīakenirie Hamani, nake agīthondekithia mūtī ūcio.

* **5:14** nī ta mita igīrī na robo (2:25)

6

Moridekai Kūheo Gītūo

¹ Na rīrī, ūtukū ūcio mūthamaki akīūrwo nī toro; nī ūndū ūcio agīathana areherwo ibuku rīrīa rīandīkītwo maūndū ma matukū ma tene, maandīko marīa ma wathani wake, rīrehwo athomerwo.

² Hakīoneka handīkītwo thīinī warīo atī Moridekai nīwe woimbūrīte Bigithana na Tereshu, anene eerī a mūthamaki arīa marangagīra kīhingo, o acio maacirīire kūūraga Mūthamaki Ahasuerusu.

³ Mūthamaki akīūria atīrī, “Nī ūndū ūrīkū Moridekai aatīirwo naguo na nī ūnene ūrīkū aaheirwo nī ūndū wa ūndū ūcio?”

Ndungata ciake ikīmūcookeria atīrī, “Hatirī ūndū o na ūmwe eekirwo.”

⁴ Mūthamaki akīūria atīrī, “Nūū ūrī hau nja?” Hamani aakorirwo no hīndī aatoonya nja ya nyūmba ya mūthamaki nīguo aarie na mūthamaki ūhoro wa gūcuuria Moridekai mūtīigūrū ūrīa aathondekithītie nī ūndū wake.

⁵ Ndungata ciake ikīmūcookeria atīrī, “Nī Hamani ūrūgamīte nja.”

Mūthamaki agīathana atīrī, “Mwīrei atoonye.”

⁶ Rīrīa Hamani aaingīrire, mūthamaki akīmūuria atīrī, “Nī ūndū ūrīkū ūngīkwo mūndū ūrīa mūthamaki angīenda gūtīiithia?”

Hīndī īyo Hamani akīyūria na ngoro atīrī, “Nūū ūngī mūthamaki angīenda gūtīiithia tiga nī?”

⁷ Nī ūndū ūcio agīcookeria mūthamaki atīrī, “Mūndū ūrīa mūthamaki angīenda gūtīiithia-rī,

⁸ nĩ wega wathane atĩ nguo ūrĩa ndaaya ya ūthamaki ūrĩa wee mūthamaki wanekĩra ūrehwo, ningĩ mbarathi ūrĩa yanakuua mūthamaki ūrĩa ūkĩrĩtwo tanji ya ūthamaki mūtwe ūrehwo.

⁹ Ningĩ wītikire nguo ūyo ndaaya, na mbarathi ūyo, ciîhokerwo mündũ ūmwe mūtïiku mûno wa anene a mūthamaki. Wītikire ahumbe mündũ ūrĩa mūthamaki angienda gütïiithia nguo ūyo, na amûtongorie athiï akuuïtwo nĩ mbarathi ūyo kũu njira-ini cia itûura rïu inene, nake mündũ ūcio athiï akianagirira arï mbere yake atîrî, ‘Üu nîguo gwîkagwo mündũ ūrĩa mûthamaki angienda gütïiithia.’”

¹⁰ Mûthamaki agîatha Hamani, akîmwîra atîrî, “Thiî narua, woe nguo ūyo na mbarathi ūyo, na wîke Moridekai ūcio Mûyahudi o ūguo woiga, o ūcio ūikaraga hau kîhingo-ini kia mûciî wa mûthamaki. Ndûgatigirîre ūndû o na ūmwe wa maûndû macio mothe wagaathîrîria mekwo.”

¹¹ Nî ūndû ūcio Hamani akîoya nguo ūyo na mbarathi ūyo. Akîhumba Moridekai nguo, na akîmûtongoria ahaicîte mbarathi njira-ini cia itûura rïu inene, akianagirira mbere yake atîrî, “Üu nîguo gwîkagwo mündû ūrĩa mûthamaki angienda gütïiithia!”

¹² Thuutha ūcio-rî, Moridekai agîcooka kîhingo-ini kia mûciî wa mûthamaki. No Hamani akîguthûka gwake mûciî aiyûrîtwo nî kîeha,

¹³ akîira Zereshu mûtumia wake na arata ake othe maûndû marîa mothe maamûkorete.

Andū arīa maamūtaaraga, o na Zereshu mūtumia wake, makīmwīra atīrī, "Angīkorwo Moridekai ūcio wambīrīria gūgūtooria nī wa kīhumo kīa Ayahudi-rī, ndūngīmwītiiria, na ti-therū nīūgūthira!"

¹⁴ Ihinda o ro rīu maaragia nake, ndungata iria ciarī hakūre cia mūthamaki igīkinya, na igītwara Hamani na ihenya iruga-inī rīrīa Esiteri aamarugithīirie.

7

Hamani Gūcuurio

¹ Nī ūndū ūcio mūthamaki na Hamani magīthīi kūrīanīra na Esiteri, mūtumia wa mūthamaki,

² rīrīa maanyuuaga ndibei mūthenya ūcio wa keerī, mūthamaki akīūria Esiteri o rīngī atīrī, "Esiteri, mūtumia wa mūthamaki, ihooya rīaku nī rīrīkū? Nīūkūhingīrio. Na nī kū ūrooria ūheo? O na wahooya nuthu ya kūrīa guothe thamakaga, nīūkūheo."

³ Nake Esiteri mūtumia wa mūthamaki akīmūcookeria atīrī, "Ingīkorwo nīnjīkīrīkīte nīwe, wee mūthamaki, na mūthamaki angīona kwagīrīire-rī, ndahooya ndekwo ndūūre muoyo, rīu nīrīo ihooya rīakwa. Ningī ndahooya atī andū akwa marekwo matūūre muoyo.

⁴ Nī ūndū nījī na andū akwa nītwendetio tūniinwo, na tūūragwo na tūhukio. Atīrīrī, korwo no kwendio twendetio tūgatuīke ngombo cia arūme, na cia andū-a-nja, nījī nīngīrakirire tondū thīna ta ūcio ti mūiganu wa gūthīnia mūthamaki."

5 Mūthamaki Ahasuerusu akīūria Esiteri mūtumia wa mūthamaki atīrī, "Mūndū ūrīa ūngīgeria gwīka ūndū ta ūcio-rī, nūū hihi? Arī ha?"

6 Esiteri akiuga atīrī, "Mūtūthūūri na thū iitū nī Hamani ūyū mwaganu."

Hamani akīnyiitwo nī kīmako kīnene arī hau mbere ya mūthamaki o na mūtumia wake.

7 Nake mūthamaki agīūkīra arakarīte mūno, agītiga kūnyua ndibei yake, agīthīi nakūu mūgūnda-inī ūcio wa nyūmba ya ūthamaki. Nake Hamani amenya atī mūthamaki nīarīkītie gūtua ciira wake, agītigwo na thuutha ethaithanīrīre harī Esiteri mūtumia wa mūthamaki nīguo ndakooragwo.

8 Na rīrīa mūthamaki aacookaga nyūmba ya iruga kuuma mūgūnda-inī ūcio wa nyūmba ya ūthamaki, Hamani nake noguo aakorirwo akīgūithia gitī-inī harīa Esiteri aaikairīte.

Nake mūthamaki akīgūthūka, akīūria atīrī, "Kaī angīnyiita mūtumia wa mūthamaki na hinya o na tūrī nake gūkū nyūmba?"

Mūthamaki akīrīkia kuuga ūguo, makīhumbīra Hamani ūthiū.*

9 Nake Haribona, ndungata īmwe ya iria hakūre, arīa maatungatagīra mūthamaki, akiuga atīrī, "Mūtī wa gūcuuria andū wa buti mīrongo mūgwanja na ithano† kūraiha na igūrū ūrūgamītio nyūmba-inī ya Hamani. Araūthondekithītie nī ūndū wa Moridekai, ūrīa waririe ndeto cia gūteithia mūthamaki."

* **7:8** Kūhumbīrwo mūndū ūthiū kuonanagia atī mūndū ūcio aarī mūtuīre kūragwo. † **7:9** nī ta mita igīrī na robo (2:25)

Mūthamaki akiuga atīrī, “Mūcuurie i mūtī-inī ūcio!”

¹⁰ Nī ūndū ūcio magīcuuria Hamani mūtī-inī ūcio aathondekithītie nī ūndū wa Moridekai. Hīndī īyo mūthamaki agīthirwo nī marakara.

8

Itua rīa Mūthamaki Gūteithia Ayahudi

¹ Mūthenya o ro ūcio, Mūthamaki Ahasuerusu akīhe mūtumia wake Esiteri indo cia Hamani, ūcio thū ya Ayahudi.* Nake Moridekai agīuka mbere ya mūthamaki, nī ūndū Esiteri nīoigīte ūrīa maatarainie.

² Mūthamaki akīruta gīcūhī kīa mūhūūri wake kīrīa aatunyīte Hamani, na agīkīhe Moridekai. Nake Esiteri agītua Moridekai mūrūgamīrīri wa indo cia Hamani.

³ Esiteri agīthaitha mūthamaki o rīngī, akīngūithagia magūrū-inī make akīrīraga. Akīmūhooya aniine mūbango ūcio mūūru wa Hamani ūcio Mūagagi, ūrīa aaciirīire wa gūukīrīra Ayahudi.

⁴ Hīndī īyo mūthamaki agītambūrūkīria Esiteri rūthanju rwa thahabu rwa ūthamaki, nake Esiteri agīukīra akīrūgama mbere yake.

⁵ Akīura mūthamaki atīrī, “Mūthamaki angīona kwagīrīire, na ngorwo nīnjītīkīrkīte nīwe na one ūndū ūcio nīguo wagīrīire nī gwīkwo, na akorwo nī akenetio nī niī-rī, nītētīkīre kwandīkithia watho wa kūgarūra marūa marīa maatūmītwo nī Hamani mūrū

* **8:1** Hīndī īyo, mūndū angīatuīrīirwo kūūragwo, indo ciake ciothe ciatuīkaga cia mūthamaki.

wa Hamedatha, ūcio Mūagagi, ūrīa aaciirīire na akīandīkithia nīguo aniinithie Ayahudi mabūrūri-inī marūa mothe mūthamaki athamakaga.

⁶ Nī ūndū-rī, ingīhota atīa gūkirīrīria ngīonaga ngero īrīa īkūgerwo andū akwa? Ingīhota atīa gūkirīrīria kuona andū a nyūmba yakwa makīniinwo?"

⁷ Mūthamaki Ahasuerusu agīcookeria Esiteri mūtumia wa mūthamaki na Moridekai ūrīa Mūyahudi atīrī, "Nī ūndū Hamani nīaciirīire kūragithia Ayahudi, indo ciake nīndīciheete Esiteri, na nī mamūcuurītie mūtī-igūrū.

⁸ Na rīrī, andīkithiai uuge ūngī na rīitwa rīa mūthamaki wa gūteithia Ayahudi ta ūrīa mūkuona kwagīrīire, na mūhūūre marūa macio mūhūūri na gīcūhī kīa mūthamaki, nī ūndū gūtirī marūa mandīkītwo na rīitwa rīa mūthamaki na makahūūrwo mūhūūri wa gīcūhī gīake mangīgarūrwo."

⁹ O rīmwe aandīki-marūa a ūthamaki magītītwo, mūthenya wa mīrongo ūrī na ithatū, mweri-inī wa gatatū, mweri wa Sivani. Makīandīka watho wothe wa Moridekai kūrī Ayahudi na anene a mūthamaki, na abarūthi, na andū arīa maarī igweta a mabūrūri 127 matambūrūkīte kuuma būrūri wa Ahīndī nginya būrūri wa Kushi. Mawatho macio maandīkirwo na mwandīkīre wa o būrūri na rūthiomī rwā a andū, o na kūrī Ayahudi na mwandīkīre na rūthiomī rwao.

¹⁰ Moridekai nīandīkithirie marūa na rīitwa rīa Mūthamaki Ahasuerusu, makīhūūrwo mūhūūri wa gīcūhī kīa mūthamaki, na

akīmatūma na andū arīa maathiiaga mahaicīte mbarathi, o arīa maahaicaga mbarathi iria ciarī ihenya, nacio ciaciarītwo nī mbarathi cia mūthamaki.

¹¹ Itua rīu rīa mūthamaki rīgītīkīria Ayahudi a matūūra mothe marīa manene kīhooto gīa kūngana megitīre; maniine, na moorage, na mahukie mbūtū o ciothe cia rūruka o ruothe kana būrūri ūrīa ūngīmatharīkīra, o hamwe na andū-a-nja na ciana ciao; na matahe indo cia thū ciao.

¹² Mūthenya ūrīa wamūrirwo wa Ayahudi gwīka ūguo mabūrūri-inī mothe ma Mūthamaki Ahasuerusu warī mūthenya wa ikūmi na ītatū mweri wa ikūmi na ūrī, naguo nī mweri wa Adari.

¹³ Kobi ya marūa macio ma itua rīu yarī ūheanwo ūrī watho wa kūrūmīrīrwo mabūrūri-inī mothe, na itua rīu rīmenyithio andū a ndūrīrīciothe, nīguo Ayahudi mehaarīrie mūthenya ūcio merīhīrie harī thū ciao.

¹⁴ Atwari acio a marūa, mahaicīte mbarathi cia mūthamaki, magīthī na ihenya nīkūhīkwo nī watho wa mūthamaki. Narīo itua rīu nīrīaheanirwo kūu nyūmba-inī ya mūthamaki kūu Shushani.

¹⁵ Moridekai oimire mbere ya mūthamaki ekīrīte nguo cia ūthamaki cia rangi wa bururu na rangi mwerū, na arī na tanji nene ya thahabu mūtwe, na akehumba nguo ndaaya ya rangi wa ndathi ya gatani ūrīa njega. Nao andū a itūura rīa Shushani magīkūngūira itua rīu marī na gīkeno.

¹⁶ Kūrī Ayahudi rīu rīarī ihinda rīa gūkena, na kūigua wega na gūcanjamūka o na gūtīika.

¹⁷ Th̄inī wa b̄rūri o wothe o na th̄inī wa itūura inene o r̄othe, k̄r̄ia guothe itua r̄iu r̄ia m̄thamaki r̄iatwarirwo, Ayahudi n̄maḡire na ḡkeno na maḡcanjamūka, mak̄ruga maruga maḡkūngūra. Na andū ainḡi a ndūrīrī inḡi mak̄igarūra maḡitua Ayahudi tondū n̄manyiitīwo n̄i guoya wa gw̄tiḡra Ayahudi.

9

Ühootani wa Ayahudi

¹ Kūrī m̄thenya wa ik̄umi na itatū mweri wa ik̄umi na ïrī, n̄guo mweri wa Adari, n̄r̄io itua r̄ir̄ia r̄iathanītwo n̄i m̄thamaki, r̄iar̄i r̄ihingio. M̄thenya ûcio, th̄ū cia Ayahudi n̄cierīḡirīre k̄umahoota, no r̄ir̄i, ḡk̄igarürükana, nao Ayahudi mak̄ḡia na hinya ḡk̄ira ar̄ia maa-mathūire.

² Ayahudi n̄mecookanīrīrie matūura-inī mao manene mab̄rūri-inī mothe ma M̄thamaki Ahasuerusu, n̄geetha matharīk̄ire acio mendaga k̄umaniiна. Ḡtirī m̄ndū ūnḡiahotire k̄umeetiiria, n̄i ūndū ndūrīrī icio inḡi ciothe n̄ciameetiḡirire.

³ Nao andū othe ar̄ia maar̄i igweta a mab̄rūri macio, na anene a m̄thamaki, na abarūthi, na ar̄ia mateithaḡirīria m̄thamaki gwathana maḡiteithia Ayahudi, n̄i ūndū n̄manyiitīwo n̄i guoya wa gw̄tiḡra Moridekai.

⁴ Moridekai aar̄i m̄ndū woïkaine wega kūu nyūmba-inī ya ûthamaki; nayo ngumo yake ik̄ihunja mab̄rūri-inī macio mothe, nake aḡk̄irīrīria k̄uḡia na hinya.

⁵ Ayahudi makīhūūra thū ciao ciothe na hiū cia njora, magīciūraga magīciniina, na magīka thū ciao, o icio ciamathūire, o ūrīa wothe mangīendire gūciīka.

⁶ Nyūmba-inī ya mūthamaki kū Shushani, Ayahudi nīmooragire na makīniina andū magana matano.

⁷ Ningī nīmooragire Parishandatha, na Dalfoni, na Asipatha,

⁸ na Poratha, na Adalia, na Aridatha,

⁹ na Parimashata, na Arisai, na Aridai, na Vaizatha,

¹⁰ na nīo ariū ikūmi a Hamani mūrū wa Hamedatha, ūrīa warī thū ya Ayahudi. No matiigana gūtaha indo ciao.

¹¹ Mūigana wa andū arīa mooragīrwo nyūmba-inī ya mūthamaki kū Shushani nīwakinyīrīo mūthamaki mūthenya o ro ūcio.

¹² Nake mūthamaki akiīra Esiteri mūtumia wa mūthamaki atīrī, "Ayahudi nīmoragīte na makaniina andū magana matano o na ariū ikūmi a Hamani thīnī wa nyūmba ya ūthamaki kū gūkarō kīrīa kīrigīre gīa Shushani. Hihi mekīte atīa mabūrūri-inī marīa mangī ma mūthamaki? Atīrīrī, ihooya rīaku nī rīrīkū? Nīūkūhingīrīo. Na nī ūndū ūrīkū ūrooria ūheo? O naguo ūndū ūcio nīūkūheo."

¹³ Esiteri agīcookia atīrī, "Mūthamaki angīona kwagīrīire-rī, ūtīkīria Ayahudi arīa marī Shushani makaahingia itua rīrīrī o na rūciū, na ūreke ciimba cia ariū ikūmi a Hamani igaacuorio mītī-igūrū."

¹⁴ Nī ūndū ūcio mūthamaki agīathana gwīkwo ūguo. Itua rīkīhītūkio kū Shushani, nao

magīcuuria ciimba cia ariū acio ikūmi a Hamani mītī-igūrū.

¹⁵ Ayahudi arīa maarī kūu Shushani magīcookanīrīra hamwe mūthenya wa ikūmi na īna wa mweri wa Adari, nao makīūraga andū magana matatū kūu Shushani. No matiigana gūtaha indo ciao.

¹⁶ O mahinda macio-rī, Ayahudi arīa angī maatigaire mabūrūri-inī marīa mūthamaki ūcio aathomakaga o nao makīūngana hamwe nīguo meegitīre, na meeyūkīrīrie harī thū ciao. Makīūraga andū ngiri mīrongo mūgwanja na ithano cia thū ciao, no matiigana gūtaha indo ciao.

¹⁷ Ūndū ūcio wekīkire kūrī mūthenya wa ikūmi na ītatū mweri-inī wa Adari, na kūrī mūthenya wa ikūmi na īna makīhurūka, na makīūtua mūthenya wa ndīa na wa gīkeno.

Gūkūngūīra giathī kī Purimu

¹⁸ Na rīrī, Ayahudi arīa maarī Shushani, nīmonganīte mūthenya wa ikūmi na ītatū na wa ikūmi na īna, naguo mūthenya wa ikūmi na ītano makīhurūka na makīūtua mūthenya wa ndīa na wa gīkeno.

¹⁹ Ūndū ūcio nīguo ūtūmaga Ayahudi arīa maatūūraga tūtūūra-inī marūmie mūthenya wa ikūmi na īna wa mweri wa Adari, ūrī mūthenya wa gīkeno na wa ndīa, na mūthenya wa kūheana iheo harī mūndū na ūrīa ūngī.

²⁰ Moridekai nīandīkire maūndū macio, na agītūmīra Ayahudi othe marūa kūndū guothe mabūrūri-inī ma Mūthamaki Ahasuerusu, marīa maarī gūkuhī na marīa maarī kūraya,

21 nīguo makūngūyagīre mūthenya wa ikūmi na īna, na wa ikūmi na ītano wa mweri wa Adari o mwaka,

22 arī rīo ihinda rīrīa Ayahudi meeyūkīrīirie kūrī thū ciao, o na arī guo mweri ūrīa kīeha kīao gīatuūkire gīkeno, namo macakaya mao magītuūka mūthenya wa gūkūngūiya. Aamandīkīire marūmagie mīthenya īyo īrī mīthenya ya ndīa na ya gīkeno, na ya kūheana iheo cia irio harī mūndū na ūrīa ūngī, na ya kūhe athīni iheo.

23 Nī ūndū ūcio Ayahudi magītīkīra gūthīi na mbere na gūkūngūira ūguo maambīrīirie, magekaga ūrīa Moridekai aamandīkīire.

24 Nīgūkorwo Hamani mūrū wa Hamedatha, ūrīa Mūagagi, o we thū ya Ayahudi othe, nīathugundīte gūūkīrīra Ayahudi amaniine, na agīcuuka puri (ūguo nī kuuga agīcuuka mītī) nīguo monūhwo na maniinwo.

25 No rīrīa ūndū ūcio wa hito wamenyekire nī mūthamaki, akīruta watho mwandīke wa kuuga atī ūūru ūcio Hamani aathugundīire Ayahudi ūmūcookerere we mwene, o na atī we na ariū ake macuurio mītī-igūrū.

26 (Nī ūndū ūcio mīthenya īyo īgītwo Purimu kuumana na rītwa rīu Puri.) Nī ūndū wa maūndū mothe marīa maandīkītwo marūa-inī macio, na nī ūndū wa ūrīa meyoneire na nī ūndū wa maūndū marīa maamakorire,

27 Ayahudi magītua kūgīe mūtugo wa kūrūmīrīwo, nīguo o ene, na njiaro ciao, na arīa othe mangītūūrania nao, marūmagie mīthenya īyo yeerī o mwaka mategūtīrīria, na njīra īrīa kwandīkītwo, na mahinda marīa

maatuītwo.

²⁸ Mīthenya ūyo ūtuīke ya kūririkanagwo na īmenyagīrīrwo nī njiarwa ciothe na nyūmba ciothe, na mabūrūri-inī mothe na matūūra-inī manene mothe. Na mīthenya ūyo ya Purimu ndīkanaage gūkūngūrīrwo nī Ayahudi, o na kana kīririkano kīayo kīage njiaro-inī ciao.

²⁹ Nī ūndū ūcio Esiteri, mūtumia wa mūthamaki, mwari wa Abihaili, marī na Moridekai ūrīa Mūyahudi, makīandīka marī na ūhoti wothe ūrīa maarī naguo, nīguo mekīre marūa macio ma keerī meegī Purimu hinya.

³⁰ Nake Moridekai agītūmīra Ayahudi othe arīa maarī mabūrūri-inī 127 ma ūthamaki wa Ahasuerusu marūa, marī ciugo cia kūmeciiria wega na kūmoomīrīria,

³¹ nīgeetha marūmagie mīthenya ūyo ya Purimu mahinda marīa matuītwo, o ta ūrīa Moridekai ūrīa Mūyahudi marī na Esiteri, mūtumia wa mūthamaki maamatuīrīire, na o ta ūrīa meetuīrīire o ene, hamwe na njiaro ciao, ūhoro wīgiī mahinda mao ma kwīhinga kūrīa irio na gūcakaya.

³² Itua rīu rīa kūrūmīrīrwo rīa Esiteri nīrīekīrīre mawatho macio maakoniī Purimu hinya, naguo watho ūcio ūkīandīkwo mabuku-inī ma kīririkano.

10

Ūnene wa Moridekai

¹ Na rīrī, Mūthamaki Ahasuerusu nīeetagia igooti mabūrūri marīa mothe aathanaga, o nginya icigīrīra ciakuo cia kūraya.

² Ha ūhoro wa ciïko ciake cia hinya na ūhoti, hamwe na ūhoro wothe wa ūnene wa Moridekai, nginya harĩa mūthamaki aamūnenehetie-rĩ, githĩ ti mwandĩke mabuku-inĩ ma maündũ ma athamaki a Media na Perisia?

³ Moridekai ūrĩa Mūyahudi aari wa keeri wathani-inĩ kuuma he Mūthamaki Ahasuerusu, na n̄ieetikirĩtwo nĩ Ayahudi ta mūnene wao, na agatikä mūno kūrĩ Ayahudi ao aingĩ, tondũ aacaragiria andũ ake maündũ mega, na akaaririria kūgaacira kwa Ayahudi othe.

Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingüre Gikuyu: Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingüre (Bible) of Kenya

copyright © 2013 Biblica, Inc.

Language: Kikuyu (Gikuyu)

Contributor: Biblica, Inc.

Wĩra ūyū ūheanītwo na ūndū wa rũtha rwa biacara rwa Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). Ūngienda kuona kobi ya rũtha rũrū rwa biacara, rora rũrenda-ini rwa: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0>, kana ūtūme marūa kūri: Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® nĩ mūhūri wa biacara wandikithiò nĩ Biblica, Inc., kūhūthīra mūhūri wa biacara wa Biblica® kūbataraga marūa ma gwitikirio kuuma kūri Biblica, Inc. Kuumana na rũtha rwa biacara rwa CC BY-SA, no ūkobie kana ūtambie wĩra ūyū ūtarī mūgarüre, īndī ndūkagarüre ruri rwa biacara rwa Biblica®. Ūngigarüra kana ūkobie wĩra ūyū, na tondū wa ūguo ūtuķe nĩ wĩra mwerū uumanīte na ūcio-rī, no nginya weheria mūhūri wa biacara wa Biblica®. Wĩra-ini ūcio mwerū no nginya wonanie nĩ maündū marūk ūgarūnīte, na ūtarīrie wĩra-ini ūcio ta ūū: “Wĩra wa kīhumo warī wa Biblica, Inc. na ūheanītwo tūhū ng’enda-ini cia www.biblica.com na open.bible.”

Kimenyitha kia Mwene-wĩra no nginya kīandikwo iratathi rĩa kīongo kĩa wĩra kana rĩa ūhoro wa Mwene-wĩra ta ūū:

Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingüre™

Kimenyithia kĩa Mwene-wĩra © 2013 nĩ Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

“Biblica” nĩ mūhūri wa biacara wandikithiò wabici-ini ya United States Patent and Trademark Office nĩ Biblica, Inc. Ūhūthīrtwo na rũtha.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

No nginya wītikīrie wĩra ūcio mwerū ūgarūnīte ūheanwo na ūndū wa rũtha rwa biacara rūu rwa CC BY-SA.

Ūngienda kūmenyithia Biblica, Inc. ūhoro wīgīi ūtaūri waku wa wĩra ūyū-rī, twandikīre rũrenda-ini rwa: <https://open.bible/contact-us>.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this

license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: "The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible."

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Kiugo Githeru Kīa Ngai Kīhingūre™

Kimenyithia kīa Mwene-wīra © 2013 nī Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

"Biblica" nī mūhūri wa biacara wandikithītio wabici-inī ya United States Patent and Trademark Office nī Biblica, Inc. Úhūthīrītwo na rūtha.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact-us>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 6 May 2025 from source files
dated 7 May 2025
fc720f23-baa2-5544-80d5-259f1bddeb63